

Wrocław
University
of Science
and Technology

Wstęp do programowania

INP003203L

Semestr zimowy 2020/2021

Poniedziałek, 7:30 - 9:00

sala wirtualna

– zajęcia online

Sylwia Majchrowska

sylwia.majchrowska@pwr.edu.pl

<https://majsylw.netlify.app/teaching/>
pokój 213, budynek L-1

Plan na dziś

1. Importowanie modułów
2. Wybrane funkcje z modułu **random**
3. Wybrane funkcje z modułu **math**
4. Tworzenie własnych modułów
5. Instalowanie i użytkowanie modułów spoza biblioteki standardowej

Funkcje

- samodzielne definiowanie funkcji

definicja funkcji suma()

```
def suma(a, b):  
    s = a + b  
    return s
```

nazwa
funkcji

słowa
kluczowe

argumenty

zwracane
wartości

dwukropek

nagłówek funkcji suma()

ciało funkcji suma()
(wydzielone przez 4
spacje lub 1 tabulator)

wywołanie funkcji suma()

```
suma(2, 3)  
s1 = 4  
s2 = 5  
suma(s1, s2)
```

```
>>> type(suma)  
<class 'function'>
```

```
>>> type(print)  
<class 'builtin_function_or_method'>
```

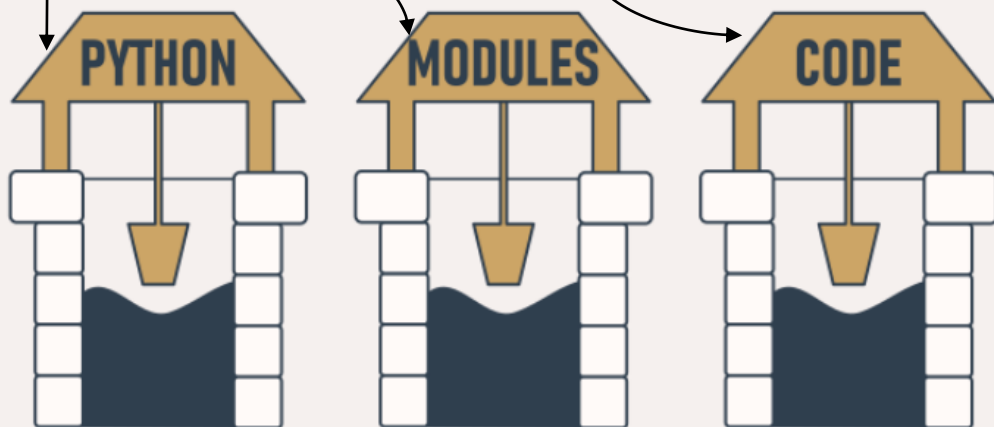
Funkcja to oddzielna część kodu komputerowego, która może:

- **wywołać jakiś efekt** (np. wysłać tekst do terminala, stworzyć plik, narysować obrazek, odtworzyć dźwięk itp.); jest to coś zupełnie niespotykanego w świecie matematyki;
- **obliczyć jakąś wartość** lub wartości (np. pierwiastek kwadratowy z wartości lub długość danego tekstu); to właśnie sprawia, że funkcje programistyczne są krewnymi pojęć matematycznych.

Skąd się biorą funkcje?

- funkcje wbudowane (ang. ***build-in functions***) - taka funkcja jest wartością dodaną otrzymywaną razem z interpreterem pythona i jego środowiskiem; nie musisz robić nic specjalnego (np. prosić kogokolwiek o cokolwiek), jeśli chcesz z niej skorzystać, np. funkcja print(), input(), type());
- mogą pochodzić z jednego lub więcej nazwanych modułów dodatkowych języka python; niektóre moduły są dostarczane z interpreterem, inne mogą wymagać oddzielnej instalacji - w każdym przypadku wszystkie muszą być jawnie połączone z Twoim kodem (**możesz także pisać własne moduły**);
- możesz napisać je samodzielnie, umieszczając w programie tyle funkcji, ile chcesz i potrzebujesz, aby kod był prostszy, bardziej przejrzysty i elegancki.

Korzyści z dzielenia programu na funkcje:

- Czytelniejszy kod
- Wielokrotne wykorzystanie kodu
- Lepsze testowanie (łatwiej testować podzadanie umieszczone w osobnej funkcji)
- Szybsze tworzenie oprogramowania
- Łatwiejsza praca w zespołach

Moduły

Moduł to plik (najczęściej na nasze potrzeby będziemy korzystać z plików pythonowych czyli z rozszerzeniem *.py) zawierający definicje zmiennych i funkcji, będący pakietem dodatkowych narzędzi, które mogą zostać użyte po jego jawnym dodaniu do naszego kodu (zaimportowaniu).

Moduł to oddzielny zestaw instrukcji, który może przybrać formę:

- modułu standardowego, który pomaga w organizacji biblioteki standardowej i którego nie trzeba dodatkowo zainstalować, przykładowo: funkcje matematyczne przechowywane są razem w module **math**, funkcje obsługujące „losowość” razem w module **random** lub graficzne w module *turtle* (zadanie świąteczne),
- samodzielnie zdefiniowanego modułu, który jest oddzielnym plikiem przygotowywanym samodzielnie.
- modułu dodatkowego, którego przed użytkowaniem należy zainstalować np. korzystając z instrukcji pip lub conda, jeśli pracujemy w środowisku Anacondy.

Pamiętaj, że aby używać funkcji i zmiennych zdefiniowanych wewnątrz modułu musimy taki moduł najpierw zaimportować.

Importowanie modułów

- na przykładzie modułu math

Aby użyć zawartości modułu, należy go *zaimportować*. Dotyczy to również modułów ze standardowej biblioteki Pythona, od czego właśnie zaczniemy.

Instrukcja import pozwala na
załączenie modułu

```
import math # importujemy całą zawartość modułu math
```

kropka

```
print(math.sqrt(4)) # wyświetlamy wyliczony pierwiastek z 4 czyli 2  
print(math.pow(2,3)) # wyświetlamy 2**3 czyli 8
```

Aby skorzystać z funkcji z zaimportowanego modułu wpisujemy
<nazwa_zaimportowanego_modułu>.<nazwa_funkcji>

(1)

```
from math import sqrt  
print(sqrt(4))  
print(floor(2.4)) # ERROR  
print(pow(2,3)) # działa bo  
# jest też taka funkcja wbudowana
```

(2)

```
from math import sqrt, pow  
print(sqrt(4))  
print(pow(2,3))
```

(3)

```
from math import *  
print(pow(2,3))
```

Z modułu math importujemy tylko funkcję sqrt, dlatego w tym przypadku nie musimy wpisywać math.sqrt() – wystarczy samo wpisanie nazwy funkcji sqrt oraz podanie jej argumentów. Wywołanie linijki z funkcją floor skutkuje błędem gdyż, nie pobraliśmy jej do naszego programu (1).

Inaczej sytuacja wygląda w poniższym przypadku – nastąpił tu import dwóch funkcji pow i sqrt (2). A jeszcze inaczej gdy pobieramy z danego modułu wszystko (3).

Importowanie modułów

- jak to działa?

Najpierw importujemy moduł (np. `math`) używając wyrażenia `import <nazwa_modułu>` (np. `import math`), czyli po prostu mówimy Pythonowi, że chcemy go używać. Moduł `math` zawiera funkcje i stałe matematyczne (więcej pod linkiem:

<https://docs.python.org/3.8/library/math.html>).

Podczas wykonywania wyrażenia `import math` Python szuka pliku lub katalogu o odpowiedniej nazwie (m.in. zaczynającej się od `math`). W tym przypadku to moduł wbudowany, więc Python wie gdzie go znaleźć. Możliwości:

- katalog, w którym znajduje się wywoływany skrypt główny (lub bieżący katalog operacyjny),
- `PYTHONPATH` (lista katalogów w których Python poszukuje modułów – możesz ją podejrzeć w interpreterze poprzez wywołanie `sys.path()` po zaimportowaniu modułu `sys`),
- domyślne miejsce dla systemu – biblioteki wbudowane w interpreter (opcja dla biblioteki `math`). <https://stackoverflow.com/questions/18857355/where-are-math-py-and-sys-py>

Aby operacja się powiodła, moduł musi być w jednym z podanych powyżej miejsc. Gdy moduł zostanie znaleziony, jego treść zostaje wykonana, a sam moduł staje się dostępny pod swoją nazwą. Gdy moduł nie zostanie odnaleziony pojawi się błąd (np. *No module named math*).

Inicjalizacja każdego modułu następuje tylko raz, podczas jego pierwszego użycia w danym programie.

Dodatkowo przy każdym imporcie możemy lokalnie zmienić nazwę modułu lub funkcji.

```
import math as m # stosujemy aliasowanie
print(m.sqrt(2)) # zamiast math wpisujemy m
                 # gdyż powyżej nadaliśmy modułowi math taką nazwę
```


Importowanie modułów

- pliki pośrednie .pyc

Importowanie modułu jest dość czasochłonną operacją. Z tego powodu Python tworzy pliki z rozszerzeniem *.pyc, które są pośrednią formą przetwarzania programu. W sytuacji gdy będziesz importował dany moduł kolejny raz jego wykonanie będzie o wiele szybsze, gdyż część pracy potrzebnej do zaimportowania została już wykonana. Moduły importowane są raz.

Uwaga!

Pliki .pyc są zazwyczaj tworzone w tym samym folderze, co odpowiednie pliki *.py (często towarzyszy temu utworzenie całego folderu `__pycache__`).

Każdy moduł posiada zmienną zawierającą jego nazwę (zazwyczaj). Najczęściej używa się tej zmiennej wtedy, gdy chcemy się dowiedzieć, czy moduł został zaimportowany, czy uruchomiony jako osobny program (wykorzystanie atrybutu `__name__`).

```
if __name__ == '__main__':  
    print('This program is being run by itself')  
else:  
    print('I am being imported from another module')
```


Moduły standardowe

- na przykładzie math i random

<https://docs.python.org/3/library/index.html>

Dwa moduły matematyczne i numeryczne:

- math — funkcje matematyczne dla liczb rzeczywistych, np. sin, cos, exp...
- random — generowanie liczb pseudolosowych, np. random, uniform, seed...

When you start using a library without reading the documentation first


```
>>> import math
# wyświetl nazwy atrybutów w module
>>> dir(math)
```

math	random
pi, e - znane i często używane stałe liczbowe sin(x), tan(x), cos(x), atan(x), acos(x), asin(x) - funkcje trygonometryczne z kąta x w radianach	seed() - ustawianie startowej wartości ,założka' dla generatora liczb pseudolosowych
sqrt(x) - pierwiastek kwadratowy z liczby pow(x, n) - potęga x^n	randrange(start, stop[, step]) - losowa liczba całkowita z kolekcji range(start, stop[, step])
log(x) - logarytm naturalny z liczby x log10(x) - logarytm dziesiętny z liczby x	random() - losowa liczba rzeczywista z przedziału [0.0, 1.0)
exp(x) - exponenta e^x	uniform() - losowa liczba rzeczywista z przedziału [a, b] lub [b, a]
floor(x) - podłoga z liczby x ceil(x) - sufit z liczby x	randint(a, b) - losowa liczba całkowita z przedziału [a, b]

Własne skrypty jako moduły

Tworzenie własnych modułów jest proste - każdy program w języku Python jest także modułem.

Moduł `moj_modul.py`

```
def powitanie():  
    print('Mój moduł moj_modul')  
  
__version__ = '0.1'
```

Skrypt główny `main.py`

```
import moj_modul  
  
moj_modul.powitanie()  
print('Version', moj_modul.__version__)
```

Pamiętaj, że moduł powinien być umieszczony w tym samym katalogu co program, który z niego korzysta, lub też w jednym z katalogów wpisanych w `sys.path`.

Uwaga: Pamiętaj aby unikać importowania za pomocą gwiazdki tzn. `from mymodule import *`.

Zen Pythona

Jednym z głównych zasad w Pythonie jest "Wyrażone wprost jest lepsze niż domniemane.". Uruchom `import this` aby dowiedzieć się więcej.

Paczki (ang. packages)

Hierarchia tworzonych bibliotek może być bardziej skomplikowana. Zmienne zazwyczaj znajdują się w funkcjach. Funkcje oraz zmienne globalne — w modułach. A moduły? Poszczególne moduły mogą być zapakowane w paczki.

Paczki to katalogi z modułami oraz ze specjalnym plikiem `__init__.py` (może być pusty lub mieć specjalnie sformułowaną strukturę), który informuje Pythona, że ten katalog jest przeznaczony właśnie do przechowywania modułów.

```
- <katalog>/  
  - <podkatalog_1>/  
    - __init__.py  
    - modul_podkatalogu_1.py  
  - <podkatalog_2>/  
    - __init__.py  
    - modul_podkatalogu_2.py  
  - <podpodkatalog>/  
    - __init__.py  
    - modul_podpodkatalogu.py
```

nazwa paczki – głównego modułu

`import <katalog>`

specjalnym plik `__init__.py`

nazwa podkatalogu

`import <katalog>. <podkatalog_1>`

`import <katalog>. <podkatalog_2>`

nazwa podpodkatalogu

`import <katalog>. <podkatalog_1>.<podpodkatalog>`

`import <katalog>. <podkatalog_1>.<podpodkatalog>.modul_podkatalogu`

Instalacja modułów dodatkowych

Instalacja za pomocą pip ("PIP Installs Packages" lub "Preferred Installer Program")

```
# instalacja modułu zewnętrznego
pip install <nazwa_modułu>
# np. instalacja konkretnej wersji
pip install pandas==1.2.0

# szukanie informacji
# o zainstalowanym module
pip show <nazwa_modułu>

# szukanie informacji
# o module z bazy
pip search "nazwa_modułu"

# usuwanie modułu
pip uninstall <nazwa_modułu>
```

Instalacja za pomocą menadżera pakietów Conda

```
# instalacja modułu zewnętrznego
conda install <nazwa_modułu>
# np. instalacja konkretnej wersji
conda install pandas=1.2.0

# szukanie informacji
# o zainstalowanym module
conda list <nazwa_modułu>

# szukanie informacji
# o module z bazy
conda search "nazwa_modułu"

# usuwanie modułu
conda uninstall <nazwa_modułu>
```

Pliki binarne dla systemu Windows.

Popularne paczki do analizy danych

Rzeczy do zapamiętania!

1. Moduł to plik (najczęściej pythonowy, ale nie tylko) zawierający definicje zmiennych i funkcji, będący pakietem dodatkowych narzędzi. Moduły mogą:
 - należeć do biblioteki standardowej,
 - być samodzielnie napisane przez użytkownika lub,
 - zostać dodatkowo zainstalowane.
2. Aby móc skorzystać z dowolnego modułu należy go wcześniej zaimportować używając instrukcji `import`. Importować możemy:
 - cały moduł (*`import moduł`*),
 - jedynie wybrane funkcje (*`from moduł import funkcja1, funkcja2`*),
 - wszystkie funkcje (*`from moduł import *`*),
 - a nawet aliasować je lokalnie (*`import moduł as m`*).
3. Biblioteka standardowa podzielona jest na szereg modułów w celu lepszej organizacji. Jednymi ze znanych modułów są:
 1. moduł **math**: funkcje matematyczne,
 2. moduł **random**: funkcje obsługujące „losowość”.
4. Warto własny kod dzielić na mniejsze moduły, aby łatwiej nim zarządzać – każdy skrypt pythonowy jest modułem.

Wrocław
University
of Science
and Technology

Spojrzenie na kalendarz

	PAŹDZIERNIK					LISTOPAD					GRUDZIEŃ				STYCZEŃ					LUTY			
PN	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	1	8	15	22	
WT	29	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	2	9	16	23	
ŚR	30	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27	3	10	17	24	
CZ	1	8	15	22	29	5	12	19	26	3	10	17	24	31	7	14	21	28	4	11	18	25	
PT	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29	5	12	19	26	
SO	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30	6	13	20	27	
N	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	31	7	14	21	28	
P - PARZYSTY N - NIEPARZYSTY	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	P	N	

Kolokwium = część pisemna (90 minut na 3 zadania w terminie 21-22.01.21) +
część ustna (ok. 10 minut rozmowy na temat rozwiązanych zadań - 25.01.21r.)

Poprawa = część pisemna (dla osób poprawiających na ocenę wyższą niż 3 lub
poprawiających zaliczenie cząstkowe - do ustalenia 25.01.21r.) +
część ustna (ok. 10 minut rozmowy - 1.02.21r.)

Poniedziałek, 7:30 - 9:00
sala wirtualna

Konsultacje:
Poniedziałki, 19:30 - 20:30
Środy, 19:30 - 20:30